

THE COURSE AND DIDACTIC RESULTS OF MASTER'S STUDIES IN PHYSICAL EDUCATION

Physical education studies

KRYSTYNA BUCHTA

The Josef Pilsudski University of Physical Education in Warsaw, Faculty of Physical Education and Sport in Biala Podlaska, Department of Marketing and Statistics

Mailing address: Krystyna Buchta, Faculty of Physical Education and Sport, 2 Akademicka Street, 21-500 Biala Podlaska, tel.: +48 83 3428784, fax: +48 83 3428800, e-mail: krystyna.buchta@awf-bp.edu.pl

Abstract

Introduction. The aim of the study was to analyse the effect of Physical Education (PE) studies at the Faculty of Physical Education and Sport (FPE&S) of the University of Physical Education (UPE) in Warsaw. **Material and methods.** The study was carried out among the students and graduates of two unified education cycles by means of the documents analysis and the diagnostic poll method with the use of a posted questionnaire. The analysis encompassed the level of preparation for undertaking the studies, academic merits, sport achievements, other experience gained by the examined in the course of the studies and the "output effect" in the form of gained competences. **Results.** As a result of the study, it was established that the PE studies were undertaken mostly by physically well-prepared graduates of secondary schools whose level of theoretical knowledge was quite low. In the course of the studies, the examined scored average academic merits. The studies constituted for them an opportunity to gain new competences, mainly in the field of physical education. Sporadically, students' activities were directed at educational, organisational and social spheres. **Conclusions.** In the light of the obtained results, amendments in the national curriculum and changes in physical education teaching methodology seem crucial. Apart from gaining competences pertaining to a particular graduate's profile, development of creative skills, and shaping the proper attitude and behaviour seem vital.

Key words: students, physical education, educational process effects, graduate's competences

Introduction

Both political changes and globalisation put ever higher demands on higher education system. Educational system openness towards the society, labour economics and international educational space are expected [1].

In this situation, a modern institution of higher education, by the development of proper conditions, ought to effectively influence students' personalities, taking care of their further intellectual, professional and public growth [2]. Apart from gaining competences pertaining to a particular graduate's profile, it is vital to develop creative skills and to form proper attitude and behaviour [3, 4, 5, 6].

The aim of the study was to analyse the selected effects of the educational process at unified Physical Education Studies at FPE&S in Biala Podlaska. The driving force behind the study was the change in the educational process from the unified Masters studies into two-tier university studies and the necessity of evaluation of the institution's educational achievements.

Material and methods

The study was carried out on 314 students of 4.5 year's unified Masters studies at FPE&S in Biala Podlaska constituting two consecutive full-time courses of 2002/2003-

2006/2007 (N=144) and 2003/2004-2007/2008 (N=170). Sampling was purposive and exhaustive because the study encompassed all students who graduated within the allotted timeframe.

The majority of the examined were males (78%) and city-dwellers (68%). The graduates of general upper secondary schools constituted 59% of the examined.

The study was carried out by means of the university's documents analysis and the diagnostic poll method with the use of a posted questionnaire. The documents' analysis enabled the evaluation of accepted candidates on the basis of the qualifying process (the level of physical fitness, interview result, general certificate of secondary education) and the course and effects of studies (academic merits – grade point average, undertaken activity forms, other achievements documented in the diploma supplements).

The results of such analysis were supplemented with the results of the poll carried out among 140 respondents, graduates of the educational cycles. For the purpose of the present study, the examined opinions referring to the quality of education measured with the self-assessment of knowledge and skills connected with the particular educational profile and other selected competences gained during studies were utilised.

Statistical analysis of the data was carried out in Statsoft 6.0 Statistica. In order to establish the level of influ-

ence of the particular variables on effects of studying, the multivariate regression analysis in the stepwise scenario. Factor analysis with Varimax rotation was also utilised, which allowed to determine the graduate's profile in terms of relevance $p < 0.05$.

Keeping with the concept of the research, answers to the following questions were looked for:

1. What level of readiness towards undertaking of the studies the examined exhibited?
2. What results of studying did the examined gain during their studies?
3. What kind of activities did the examined undertake during their studies?
4. What factors determined the results of studying?
5. How did the graduates evaluate the competences gained during their studies?

In accordance with the definitions put forward by the European Parliament and the Council of the European Union [7], for the purpose of the study the following definition of "the effects of studying" was embraced – "determining what a student knows, understands and is able to do after completing the educational process which is seen in the categories of knowledge, skills and competences" where "knowledge" was defined as "the result of acquiring information through learning" and "skills" denote "the ability to implement knowledge and use know-how in order to execute tasks and solve problems". "Competences", in the context of European Qualification Framework, are described as "a proven ability to implement knowledge, skills, personal, social or methodological capacity displayed in work or learning, in professional career or personal life".

Results

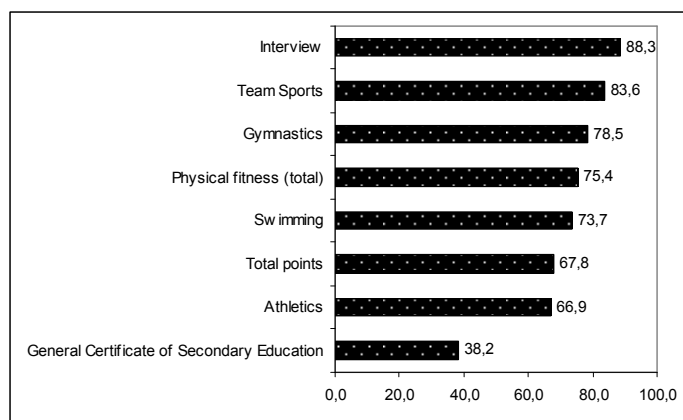
Candidate's quality

Due to the fact that reaching the particular results of education requires the possession of suitable "input" resources, the criteria and results of the qualifying process were evaluated.

The selection process for Physical Education studies, which is inseparably connected with the educational model functioning at PE higher education institutions, is based on physical fitness and intellectual criteria. The essential requirement for application, in the period taken into account for the study, was the possession of general certificate of secondary education and adequate health. The positive result of the qualifying process was the success factor. The qualifying process for the full-time studies consisted of: physical fitness evaluation comprising three sport disciplines (choice of gymnastics, athletics, team sports (TS) and swimming – 60 points max, 20 points per discipline), interview (15 points), grades from the certificate of education (45 points), licences in the field of physical education (10 points). The final result of the qualifying process was determined by the sum of points obtained and the position in the ranking.

Due to the diversity of the evaluation criteria of the qualifying process individual components, when examining the level of the examined readiness towards undertaking the studies, success indicators which were then related to the maximum number of points and then expressed in percent, were taken into account. Based on such indicators, the analysis of the qualifying process indicated that the best results were gained in the interview (88% success rate). It is noteworthy that the interview, evaluating the applicant's general knowledge, intellectual agility and ability to express oneself on the subject of physical education, was harder for the graduates of general upper secondary schools (87% success rate) than for the graduates of vocational secondary schools (91%).

High level of physical fitness was also observed (75% of the maximum number of points), highest in the field of team sports (84%), lowest in the field of athletics (67%). The lowest results were obtained in terms of intellectual readiness measured by grades on the general certificate of secondary education (mere 38% of the maximum number of points) (Fig. 1).

* - the result obtained in relation to the maximum number of points

Figure 1. The results of the qualifying process – success indicators* (%)

A more detailed analysis of the results of the qualifying process conducted with the use of socio-demographic features characterising the examined indicated that male applicants displayed a higher level of physical fitness (except TS) than female applicants. Moreover, students living in cities obtained better TS and swimming results and scored higher in physical fitness than their colleagues coming from the country.

Internal education effectiveness and its conditions

The analysis of the internal education effectiveness was carried out on the basis of arithmetic mean of the results obtained in the consecutive years of the studies.

In the course of the analysis it was established that the examined displayed average level because the grade point average in the whole educational cycle equalled 3.7 – be-

ginning with 3.53 in the first year of the studies ending with 3.93 in the fourth year. Only 1 in 11 students of the first year and 1 out of 3 students of the fourth year achieved grade point average above 4 (Fig. 2). Diversification of the studying effects in relation to sex – female students obtained higher grades – grade point average on the general certificate of secondary education (positive correlation) and the type of school graduated from were noted. Graduates of general upper secondary schools obtained higher grades than those of secondary vocational schools (grade point average from 1st, 3rd year of studies and general grade pint average – statistically vital differences).

Table 1. The results of studying determinants – regression analysis results*

Independent variables	I year	II year	III year	IV year	V year	Grade point average I-V
General Certificate of Secondary Education	0.401	0.316	0.343		0.281	0.350
Entry exam (points total)				0.251		
Secondary School Type** (General Upper Secondary School=1)	0.230					
Sex** (F=1)		0.220	0.264	0.333	0.280	0.250
The coefficient of determination R ² *100%	19.1	15.4	34.6	18.0	16.5	19.5

* - the table includes statistically vital standardised regression coefficient (p<0.05)

** - zero-one variables

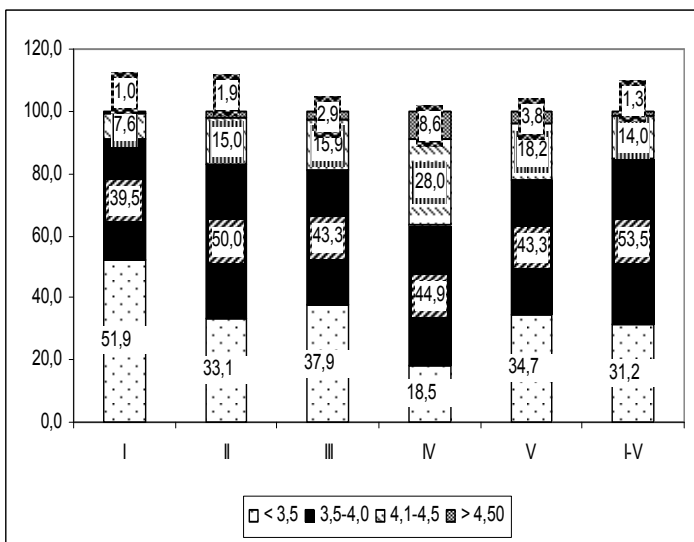

Figure 2. Grades in consecutive years of studies (% , N=314)

Further data analysis was carried out by means of multiple regression method. The type of stepwise regression utilised in the study allowed for indicating independent variables which influenced the studying effects the most eliminating at the same time false cross-loadings with the studying results (redundancy) [8]. Standardized betas values, defining the level of influence of each variable on academic merits, indicated mainly the grades on the general certificate of secondary education as the relatively best predictor of success rate in the studies. (Tab. 1). In addition, the final result of the qualifying process (total number of points) influenced largely only the fourth year studying effects. Sex (except first year students) and the type of school graduated from (only freshmen students), in turn, among the socio-demographic variables, turned out to have essential influence on the studying effects. Variables in the regression model accounted for 15% (in the second year students) up to 35% (third year students) of variances in the studying effects.

Other achievements and activities

A graduate of PE studies is a specialist who is required to be comprehensively educated and possess versatile personality traits but also display particular attitude and skills. When examining the effects of the education, attention was also turned to other, complementary to knowledge and skills, competences making the professional and social functioning easier.

The results of the research showed that in the course of the studies, students became involved in various types of activities, mainly in the field of physical education, directing themselves chiefly at obtaining certificates for sport instructors (78%). Graduates of general secondary schools were more active in this respect (83%) than those from secondary vocational schools (70%). In addition, among the less popular activities was involvement in the Academic Sports Association – UPE – 1 out of 7 students became involved. Activity in the scientific field was also relatively low – 1 out of 20 students became involved in the activities of science clubs, and 1 out of 11 students was studying at two faculties at the same time. Additional courses, in turn, mainly camp counsellors of children and youths holiday camps, or student practice outside the curriculum were undertaken by 1 out of 8 students in the examined period (Fig. 3).

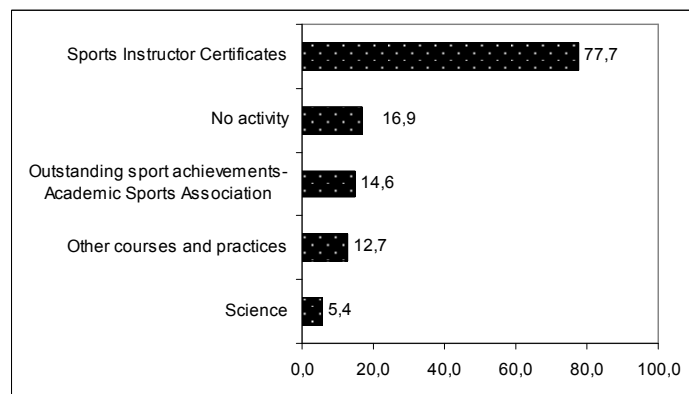

Figure 3. Forms of activity during studies (%)

The quality of education as evaluated by the graduates

Assuming that one of the main duties of a modern higher education institution is to prepare a graduate to professional career, the study also takes into account the subjective opinions of former students who responded to poll statistical surveys. The respondents evaluated the level of knowledge and skills gained during their studies in a 1 to 5 scale.

In order to arrange the opinions on the competences possessed, a factor analysis with Varimax rotation was carried out. As a result of the analysis, two independent factors were established. The first factor refers to the competences connected with the educational profile and takes into account elements such as: readiness towards socio-organisational activity, educational work and the level of theoretical knowledge acquired. The second factor refers to some general abilities. The strongest stress, in the latter factor, was placed on becoming computer proficient, knowledge of foreign languages and skill allowing one to become self-employed (Tab. 2).

Table 2. Graduates' competences seen through factor analysis results*

Competences evaluated	Factor 1	Factor 2
Socio-organisational preparation to work	0.784	0.247
Theoretical knowledge	0.765	-0.124
Educational work preparation	0.707	0.198
Team management	0.625	0.309
Self-studying preparation	0.559	0.232
Computer proficiency	0.304	0.689
Knowledge of foreign languages	0.394	0.678
Self-employment readiness	0.283	0.666
Practical skills	0.248	-0.467
Explained variation (%)	31.0	20.7

* - Varimax method; the strongest factors in bold

It is noteworthy that, in accordance with the self-assessment of the examined, the directional competences included in the first factor were assessed as high (arithmetic mean for 1-5 scale; 3.5-4.1) but the components of the second factor were assessed as very low. In this group, becoming computer proficient ranked the highest, nevertheless with the lowest score of 3.3 points. Foreign language skills and readiness to become self-employed ranked as insufficient.

In order to supplement the information on becoming proficient in the selected fields and skills, open questions, which asked to identify methods of improving the quality of education as regards the requirements of the labour market were posed. Respondents' observations addressed towards the institution regarded mainly the necessity to pay close attention to the practical preparation towards professional life, enabling students to gain a greater num-

ber of cheaper or free-of-charge certificates for sports instructors (14% of the observations each), additional foreign languages courses (7%), driver's license courses, career and preparation to become self-employed counselling (4% each).

Graduates employed in the educational system stressed the insufficient preparation towards a real-life work in certain schools greatly diverging from the stereotypes set in the university conditions. There were also signals indicating the necessity of better preparation towards educational work, especially with the difficult youth.

The response pattern as regards the question on satisfaction ensuing from the choice of the educational path and a declaration regarding re-entering the same type of studies, seem to be a synthetic indicator defining the attitude of graduates towards their Alma Mater, and at the same time an indicator of the quality of education [9]. As displayed by the analysis of the graduates' answers, close to 60% of the respondents were very satisfied, and 1 out of 3 was rather satisfied with undertaking studies at FPE&S in Biala Podlaska. Moreover, the majority of the respondents declared willingness to re-enter the same type of studies (90%) with the simultaneous, very low percentage of extreme opinions (slightly more than 1% of the respondents).

Discussion

As regards the result of educational influence, on the basis of formal results of studying, it was determined that the majority of students obtained average academic merits on the consecutive levels of education. The analyses showed that such results were largely determined by the examined level of readiness to undertake the studies. Relatively high level of physical fitness at the beginning of studies allowed the majority of the examined to graduate within the curricular timeframe. However, the low level of theoretical preparation, which was reflected in grades on the general certificate of secondary education, enabled only average results of the studies to be achieved.

The diagnosis of internal educational effects was complemented with the evaluation of the examined activeness, which as it turned out, was directed mainly at gaining additional sports qualifications. At the same time, with the relatively large involvement in such one sided activeness, the examined exhibited relatively low involvement in the scientific or socio-organisational field, which was indicated in the previous research carried out among students of PE [10, 11]. The phenomenon of students' relatively low activity in these spheres has got a greater range going beyond the FPE&S environment. The underlying cause of the phenomenon is deemed to be the pragmatic lifestyle of the contemporary youth [12]. When studies and gaining additional professional competences consume a considerable portion of students' time, there seems to be little time and space left for other activities. Meanwhile, in the light of

theoretical deliberations upon a candidate, student and a graduate of a PE higher education institution, a comprehensively active personality seems the most desirable [6, 13]. Taking the perspective of the graduate's future career, preparation towards taking an active part in social life, next to expert knowledge and the ability to implement it in practice, constitutes a crucial indicator of his or her quality.

Therefore, assuming that efficient functioning of the contemporary society depends on whether education develops proper and required attitudes, initiatives and resourcefulness [14], it is essential to revise and update the curriculum and methodology of the educational process. In accordance with the stipulations of the Bologna Process, a change in the teaching paradigm from traditional, teacher and knowledge transmission oriented into student, an entity actively participating in the process, oriented as a necessity [15]. However, the system of studying based in a greater extent on student's self-study requires the preparation of proper activity – stimulating conditions and learning – fostering environment, e.g. greater flexibility and educational individualization. This is also connected with the necessity of securing suitable financial resources, prolonging the working hours of libraries, appropriate number of well-equipped places in reading-rooms (including computer access) and also greater availability of the teaching staff (self-study supervised by teacher-mentors). On the student part, in turn, a greater involvement in the learning process and higher degree of responsibility for shaping one's own career are expected.

Considering the effects of studying from the output parameters perspective i.e. graduates and their competences acknowledged by their degree and the diploma, it must be stated that, despite the examined environmental and educational diversification upon undertaking higher education, a quite homogenous group of people completed their studies. The group evaluated, their gained intellectual and fitness competences as good. Therefore, it seems that the university and the teaching process accomplish not only the educational, but also compensational functions providing the youth with the opportunity to graduate and consequently undertake the trained profession.

Taking the output approach towards the teaching process, where the quality of the process is seen as reflected in the quality of the graduate, one ought to pay attention to the insufficient preparation in the field of some general skills and the reported need for a better preparation towards the professional career voiced in the examined self-assessment. In order to provide the graduate with effectiveness, the higher education institution ought to supply the student not only with knowledge, but should also teach how to put the knowledge into practice and how to shape and gain competences. At the same time, the development of the practical skills must not occur at the expense of the reliable and extensive knowledge constituting the basis for further supplementation,

perfection and adaptation towards the ever-changing requirements of the labour market [5, 16]. In the world where, very often, graduates execute their socio-professional roles in various spheres of activity, also outside PE, general education has an advantage over specialist education. General competences increase flexibility and improve the ability to quickly adapt to new conditions [17, 18].

To conclude, it should be noted that the results of the present study, yet again, verified the thesis on the usefulness of pedagogic methods of selection of applicants for PE studies, which presuppose the fact that a better student of a lesser school will achieve better results at a school with higher standards of education [13]. At the same time, low merits on the general certificate of secondary education confirm previous suppositions claiming that PE studies are chosen by less successful graduates of secondary schools [19], which translates itself into the studying effects gained by these graduates during their university studies. In this case, attempts at adjusting the educational process to students' real abilities seem justified. Simultaneously, in relation to the growing expectations as regards graduates of PE higher education institutions and their competences crucial to successful execution of PE tasks, the problem still stands: Is it at all possible, in today's demographic low and strong competition on the educational market, to select people who, in accordance with the teaching model present at PE universities, will be able to meet such high social expectations?

The implemented research methods do not allow for statistical inferences in terms of the issue studied. However, they do enable highlighting the main tendencies and regularities as regards the effects of studying at unified PE studies.

Conclusions

1. PE studies were undertaken mostly by graduates of secondary schools who were rather physically fit, displaying however quite low level of theoretical knowledge.
2. The majority of the examined achieved average academic merits.
3. In the course of studies, the examined exhibited large interest in acquiring additional professional competences, but displayed low interest in scientific activities.
4. As the analyses showed, the arithmetic means taken from students grades were mainly determined by the grades on the general certificate of secondary education and the examined sex.
5. According to the graduates' self-assessment, knowledge and skills acquired during studies were their advantages, while general competences were regarded as their weakness.

Acknowledgements

The research was accomplished within the framework of research project of Faculty of Physical Education and Sport in Biała Podlaska, Josef Pilsudski University of Physical Education in Warsaw – BW.III/29 – financed by the Ministry of Science and Higher Education.

Literature

1. Szuwarzyński, A. (2006). DEA method of higher education institutions' didactic effectiveness assessment. *Nauka i Szkolnictwo Wyższe* 28, 78-88. [in Polish]
2. Szczepański, S. (2007). *The Effects of Studying at Opole University of Technology from the Perspective of Students' Self-assessment*. Opole: Politechnika Opolska. [in Polish]
3. Białecki, I. (2006). Competences vs. politics regarding education and labour market. *Nauka i Szkolnictwo Wyższe* 2, 97-107. [in Polish]
4. Bochenek, A. & Cieśliński R. (2007). Teacher competences in pedagogic literature. *Przegląd Naukowy Kultury Fizycznej Uniwersytetu Rzeszowskiego* 1, 55-61. [in Polish]
5. Orczykowska, A. (2006). Higher education vs. Labour markets requirements. *Nauka i Szkolnictwo Wyższe* 2, 49-62. [in Polish]
6. Żukowska, Z. (1997). The analysis of professional aptitude of PE universities graduates In J. Kuźma & H. Kosętko (Eds.), *Psycho-pedagogic training of teachers* (pp. 113-125). Kraków: Wyż. Szk. Pedag. [in Polish]
7. The European Parliament's and the Council's instructions regarding the European framework for learning throughout one's life from 23rd April 2008. *Journal of Laws* no. 111, item 4, from 6th May 2008.
8. Konarzewski, K. (2000). *How to Conduct Research in Education. Practical Methodology*. Warsaw: WSiP S.A. [in Polish]
9. Kochanowski, J. (2008). Communicative (polylogic) model of quality management in higher education institution. *Nauka i Szkolnictwo Wyższe* 1, 85-98. [in Polish]
10. Buchta, K. & Burzyński W.J. (2008). Institutional and environmental conditions of the academic youth activeness. In W. Muszyński (Ed.), *"Time will soothe us?" The quality of life and free time in the contemporary society* (pp. 215-224). Toruń: Publ. Adam Marszałek. [in Polish]
11. Jarmuła-Kliś, T. (1996). *The Students of the University of Physical Education in Changing Social Reality*. Kraków: Wydawnictwa Monograficzne AWF Kraków, 69. [in Polish]
12. Wasielewski, K. (2006). Social diversification of the university. The country and the metropolitan youth at the Nicolaus Copernicus University in Toruń. *Studia Socjologiczne* 1, 119-154. [in Polish]
13. Grabowski, H. (1992). Pedagogic kaleidoscope. *Kultura Fizyczna* 1-2, 12-15. [in Polish]
14. Denek, K. (2005). The Polish education system in the framework of the European education. *Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne* 11, 4-6. [in Polish]
15. Chełmecki, B. (2007). The education of PE teachers from the perspective of the Bologna Process. In J. Nowocien (Ed.), *Socio-educational Aspects of the Contemporary Sport and Olympism. Patriotic Education by Sport* (pp. 180-185). Warsaw: AWF, PAOL, Fundacja Centrum Edukacji Olimpijskiej. [in Polish]
16. Bielski, J. (2001). The education of teachers in modern educational reality. *Wych. Fiz. Sport* 2, 231-240. [in Polish]
17. Allen, J. & Der Velden R. (2007). *The flexible professional in the knowledge society. General results of the REFLEX project*. The Netherlands: Research Centre for Education and the Labor Market, Maastricht University, Maastricht.
18. Lamo, A., Messina J. & Wasmer E. (2006). Are Specific Skills an Obstacle for Labor Market Adjustment. Theory and Practice of an Application to EU Enlargement, European Central Bank, *Working Paper Series*, 585.
19. Biniakiewicz, B. (1994). *The Education, Profession and Work of Motor Rehabilitation Workers with Master's Degree*. Poznań: Monografie AWF Poznań, 314. [in Polish]
20. Szklarczyk, S., Gabryś T. & Szade D. (1995). The structure of PE studies candidates readiness as regards general athletic fitness. *Zeszyty Metodyczno-Naukowe AWF Katowice* 7, 59-63. [in Polish]

Submitted: July 12, 2010

Accepted: October 12, 2010

PRZEBIEG I EFEKTY DYDAKTYCZNE STUDIÓW MAGISTERSKICH NA KIERUNKU WYCHOWANIE FIZYCZNE

Studia na kierunku wychowanie fizyczne

KRYSTYNA BUCHTA

Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie, Wydział Wychowania Fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej, Zakład Marketingu i Statystyki

Adres do korespondencji: Krystyna Buchta, Wydział Wychowania Fizycznego i Sportu, ul. Akademicka 2, 21-500 Biała Podlaska, tel.: 83 3428784, fax: 83 3428800, e-mail: krystyna.buchta@awf-bp.edu.pl

Streszczenie

Wprowadzenie. Celem pracy było przeprowadzenie analizy efektów kształcenia na kierunku wychowanie fizyczne (wf) w Wydziale Wychowania Fizycznego i Sportu (WWFiS) warszawskiej Akademii Wychowania Fizycznego (AWF) w Białej Podlaskiej. **Materiał i metody.** Badania przeprowadzono wśród studentów i absolwentów dwu jednolitych cykli kształcenia przy wykorzystaniu metody analizy dokumentów uczelnianych i metody sondażu diagnostycznego z techniką ankiety pocztowej. Analizą objęto poziom przygotowania do podjęcia studiów, wyniki w nauce, osiągnięcia sportowe i inne dodatkowe doświadczenia nabyte przez badanych w czasie studiów oraz efekty na „wyjściu” w postaci wyniesionych ze studiów kompetencji. **Wyniki.** W wyniku przeprowadzonych badań ustalono, że studia wychowania fizycznego podjęli w większości dobrze przygotowani pod względem sprawności fizycznej absolwenci szkół średnich, prezentujący jednocześnie dość niski poziom przygotowania teoretycznego. W czasie studiów badani uzyskiwali z reguły przeciętne wyniki w nauce. Okres studiów stanowił dla większości z nich okazję do pozyskiwania nowych kompetencji, głównie w obszarze kultury fizycznej. Sporadycznie aktywność studencka ukierunkowana była na działalność naukową, organizacyjną, czy społeczną. **Wnioski.** W świetle uzyskanych wyników niezbędne wydaje się przeprowadzenie określonych korekt w programach i formach kształcenia na kierunku wf. Istotne jest oprócz zdobywania kompetencji stosownie do założonego profilu absolwenta, rozwijanie zdolności twórczych, kształtowanie właściwych postaw i zachowań.

Słowa kluczowe: studenci, wychowanie fizyczne, efekty procesu kształcenia, kompetencje absolwenta

Wstęp

Proces transformacji systemowej dokonującej się w naszym kraju, a jednocześnie postępująca globalizacja stawiają przed szkolnictwem wyższym nowe wymagania. Oczekuje się zapewnienia otwartości systemu edukacji na społeczeństwo, potrzeby rynku pracy i międzynarodową przestrzeń edukacyjną oraz bardziej efektywnego funkcjonowania szkolnictwa wyższego [1].

W tej sytuacji współczesna szkoła wyższa powinna poprzez tworzenie odpowiednich warunków, w sposób jak najbardziej efektywny wpływać na modelowanie osobowości studentów, troszcząc się o ich dalszy rozwój intelektualny, zawodowy i społeczny [2]. Istotne jest tu obok zdobywania kompetencji stosownie do założonego profilu absolwenta, rozwijanie zdolności twórczych, kształtowanie właściwych postaw i zachowań [3, 4, 5, 6].

Celem podjętych badań była analiza wybranych efektów procesu kształcenia na jednolitych studiach wychowania fizycznego w WWFiS w Białej Podlaskiej. Za zasadnością podjęcia tego rodzaju problematyki przemawiało wprowadzenie w miejsce jednolitych studiów magisterskich, dwustopniowego systemu kształcenia, i wynikająca

stąd potrzeba przeprowadzenia oceny dotychczasowych efektów pracy uczelni.

Materiał i metody

Badania przeprowadzono na materiale 314 studentów 4,5-letnich, jednolitych studiów magisterskich wychowania fizycznego w WWFiS w Białej Podlaskiej, dwu kolejnych cykli kształcenia stacjonarnego z lat 2002/2003 – 2006/2007 (N = 144) i 2003/2004 – 2007/2008 (N = 170). Dobór próby był celowy i wyczerpujący, badaniami objęto bowiem wszystkich studentów, którzy ukończyli studia terminowo.

Większość badanych stanowili mężczyźni (78%), wśród badanych dominowali mieszkańcy miast (68%), nieznaczną przewagę stanowili absolwenci liceum ogólnokształcącego (59%).

Badania przeprowadzono przy wykorzystaniu metody analizy dokumentów uczelnianych i metody sondażu diagnostycznego z techniką ankiety pocztowej. Analiza dokumentów pozwoliła na ocenę m.in. jakości kandydatów przyjętych na studia, bazując na wynikach postępowania kwalifikacyjnego (poziom sprawności fizycznej, wyniki rozmowy kwalifikacyjnej, oceny ze świadectwa maturalnego) oraz przebiegu i efektów studiów (wyniki w nauce

mierzone średnią ocen studenckich, podejmowane formy aktywności i osiągnięcia udokumentowane w suplementach do dyplomów). Rezultaty tego rodzaju analiz zostały uzupełnione wynikami badań ankietowych przeprowadzonych wśród absolwentów badanych cykli kształcenia, na które odpowiedziało 140 osób. Na potrzeby niniejszego opracowania wykorzystano opinie badanych dotyczące jakości kształcenia mierzonej miarą samooceny poziomu wiedzy i umiejętności związanych z profilem kształcenia oraz innych wybranych kompetencji nabytych w czasie studiów.

Analiza statystyczna zgromadzonego materiału została przeprowadzona przy wykorzystaniu programu Statistica w wersji 6.0 pakietu StatSoft. W celu ustalenia wpływu poszczególnych zmiennych niezależnych na wyniki studiowania, posłużono się techniką analizy regresji wielowymiarowej w wariancie krokowym. W pracy zastosowano również analizę czynnikową (z rotacją Varimax), która pozwoliła na określenie sylwetki absolwenta pod względem wyniesionych ze studiów kompetencji. Wnioskowanie przeprowadzono przy założonym poziomie istotności $p < 0,05$.

Realizując koncepcję badań poszukiwano odpowiedzi m.in. na następujące pytania:

1. Jaki poziom przygotowania do studiów prezentowali badani?
2. Jakie efekty studiowania uzyskali badani w trakcie studiów?
3. Jakie formy aktywności podejmowali podczas studiów?
4. Jakie czynniki determinowały efekty studiowania badanych?
5. Jak badani absolwenci oceniali nabyte w czasie studiów kompetencje?

Zgodnie z definicjami sformułowanymi przez Parlament Europejski i Radę Unii Europejskiej [7], przy realizacji podjętej problematyki badawczej przyjęto rozumieć pod pojęciem „efekty studiowania” – „określenie tego, co uczący się wie, rozumie i potrafi wykonać po ukończeniu procesu uczenia się, które dokonywane jest w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji”, przy czym „wiedza”, zdefiniowana została tu jako „efekt przyswajania informacji poprzez uczenie się”, natomiast „umiejętności” oznaczają „zdolność do stosowania wiedzy i korzystania z know-how w celu wykonywania zadań i rozwiązywania problemów”. Z kolei „kompetencje”, ujmowane w kontekście europejskich ram kwalifikacji, oznaczają „udowodnioną zdolność stosowania wiedzy, umiejętności i zdolności osobistych, społecznych lub metodologicznych okazywaną w pracy lub nauce oraz w karierze zawodowej i osobistej”.

Wyniki

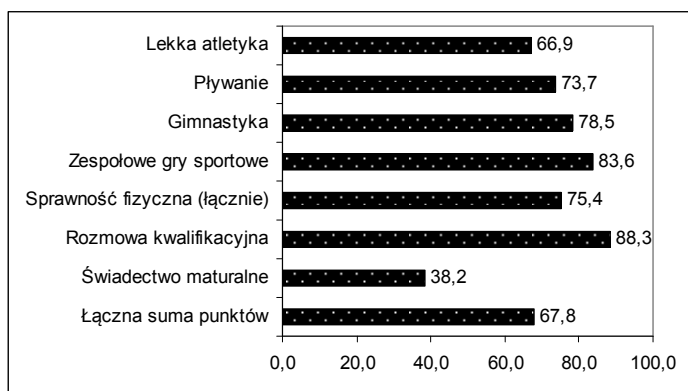
Jakość kandydata

Ze względu na fakt, że osiągnięcie określonych efektów kształcenia wymaga posiadania odpowiednich zasobów „na wejściu”, ocenie poddano kryteria i rezultaty postępowania kwalifikacyjnego.

Selekcja kandydatów na studia wfi, która jest nierozdzielnie związana z modelem kształcenia funkcjonującym w tych uczelniach, zamyka się w obrębie kryteriów sprawnościowo-intelektualnych. Warunkiem „koniecznym” ubiegania się o przyjęcie na studia, było w badanym okresie posiadanie świadectwa dojrzałości i odpowiedni stan zdrowia kandydata, zaś podstawowym kryterium przyjęcia – pozytywny wynik egzaminu wstępnego. Postępowanie kwalifikacyjne na studia stacjonarne obejmowało: egzamin ze sprawności fizycznej składający się z trzech dyscyplin sportowych do wyboru spośród: gimnastyki, lekkoatletyki, zespołowych gier sportowych (ZGS) i pływania (maksymalnie 60 punktów; po 20 pkt. za każdą dyscyplinę), rozmowę kwalifikacyjną (15 pkt.), oceny ze świadectwa maturalnego (45 pkt.) oraz posiadane uprawnienia w zakresie kultury fizycznej (10 pkt.). O końcowym wyniku egzaminu wstępnego decydowała suma punktów uzyskanych przez kandydata i jego lokata na liście rankingowej.

Ze względu na zróżnicowane kryteria ocen poszczególnych składowych postępowania kwalifikacyjnego, przy ocenie poziomu przygotowania badanych do studiów posłużono się wskaźnikami skuteczności, odnosząc uzyskane rezultaty do maksymalnej przewidzianej punktacji i wyrażając wynik w wartościach procentowych. Analiza wyników postępowania egzaminacyjnego, przeprowadzona w oparciu o tak obliczone wskaźniki, pokazała, że najlepsze rezultaty uzyskano w zakresie rozmowy kwalifikacyjnej (ok. 88% skuteczność). Interesujące jest przy tym, że ten sprawdzian poziomu wiedzy ogólnej, sprawności intelektualnej i umiejętności samodzielnego wypowiedzania się kandydata na tematy dotyczące problematyki kultury fizycznej, okazał się trudniejszy dla absolwentów liceów ogólnokształcących (87%) niż to stwierdzono w przypadku osób kończących średnie szkoły zawodowe (91%).

Odnotowano także wysoki poziom przygotowania sprawnościowego (75% maksymalnej punktacji), przy czym najwyższy w zakresie zespołowych gier sportowych (84%), zaś najniższy w zakresie umiejętności lekkoatletycznych (67%). Z kolei najniższe rezultaty osiągnięto pod względem przygotowania intelektualnego mierzonego poziomem ocen ze świadectwa maturalnego (zaledwie 38% maksymalnej punktacji) (Ryc. 1).

* - obliczano odnosząc uzyskany rezultat do maksymalnej punktacji

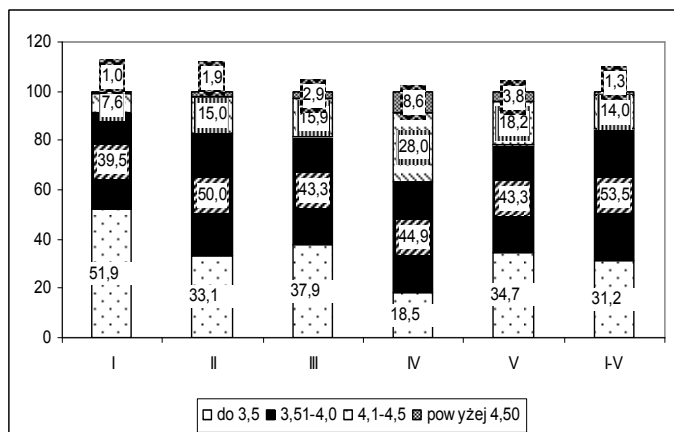
Rycina 1. Rezultaty postępowania kwalifikacyjnego - wskaźniki skuteczności* (%)

Dokładniejsza analiza rezultatów postępowania kwalifikacyjnego przeprowadzona przy uwzględnieniu cech społeczno-demograficznych charakteryzujących badanych, pokazała, że mężczyźni prezentowali wyższy poziom w zakresie sprawności fizycznej (poza ZGS) niż kobiety. Ponadto studenci z miast osiągnęli znacznie lepsze wyniki w ZGS i pływaniu oraz w łącznej punktacji za sprawność fizyczną niż ich koledzy pochodzący ze wsi.

Wewnętrzna efektywność kształcenia i jej uwarunkowania

Analizę efektywności wewnętrznej procesu kształcenia przeprowadzono w oparciu o średnie arytmetyczne wyników uzyskiwanych na kolejnych latach studiów.

Analizując wyniki studiowania ustalono, że badani w większości prezentowali przeciętny poziom, bowiem ogólna średnia ocen z całego cyklu kształcenia wynosiła 3,70, przyjmując wartości od 3,53 (I rok studiów) do 3,93 (IV rok), zaś średnią ocen powyżej dobrej uzyskał zaledwie co jedenasty student I roku i co trzeci na IV roku studiów (Ryc. 2).

Rycina 2. Struktura ocen uzyskanych na kolejnych latach studiów (%; N = 314)

Odnotowano przy tym różnicowanie poziomu wyników studiowania przez płeć (kobiety uzyskały wyższe oceny), średnią ocen ze świadectwa maturalnego (skorelowaną dodatnio) i typ ukończonej szkoły średniej, przy czym absolwenci liceów ogólnokształcących osiągnęli wyższe oceny niż absolwenci średnich szkół zawodowych (średnia ocen na I, III roku studiów i średnia ogólna – różnice istotne statystycznie).

Dalszą analizę materiału przeprowadzono przy wykorzystaniu metody regresji wielokrotnej. Zastosowana tu odmiana regresji krokowej pozwoliła na wskazanie tych spośród uwzględnionych w badaniu zmiennych niezależnych, które w największym stopniu rzutowały na rezultaty studiowania, eliminując jednocześnie zmienne pozornie skorelowane z wynikami studiowania (zjawisko redundancji) [8]. Wartości standaryzowanych współczynników beta, określające stopień oddziaływania każdej zmiennej na poziom uzyskiwanych przez badanych wyników w nauce, wskazały głównie na wyniki świadectwa maturalnego jako stosunkowo najlepszego predyktora powodzenia w studiach (Tab. 1). Ponadto ostateczny wynik postępowania kwalifikacyjnego (łączna suma punktów) rzutował znacząco na wyniki uzyskane przez badanych jedynie na IV roku studiów. Z kolei wśród analizowanych zmiennych społeczno-demograficznych istotne oddziaływanie na wyniki uzyskiwane na kolejnych latach studiów odnotowano w przypadku płci (oprócz I roku studiów) i typu ukończonej szkoły średniej (tylko I rok studiów). Zawarte w modelu regresji zmienne wyjaśniły łącznie od 15% (II rok studiów) do 35% (III rok) wariacji uzyskiwanych przez studentów wyników studiowania.

Tabela 1. Determinanty wyników studiowania - rezultaty analizy regresji*

Zmienne niezależne	I rok	II rok	III rok	IV rok	V rok	Średnia ocen I-V
Świadectwo maturalne	0,401	0,316	0,343		0,281	0,350
Egzamin wstępny (suma pkt.)				0,251		
Typ szkoły średniej** (LO=1)	0,230					
Płeć** (K=1)		0,220	0,264	0,333	0,280	0,250
R ² popr*100%	19,1	15,4	34,6	18,0	16,5	19,5

* - w tabeli uwzględniono istotne statystycznie

standaryzowane współczynniki regresji ($p < 0,05$)

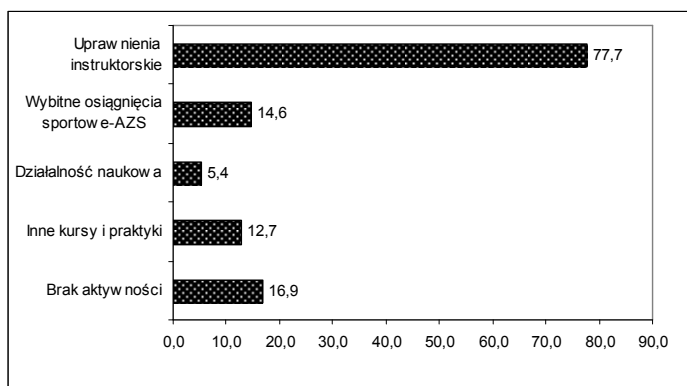
** - oznaczono zmienne zero-jedynkowe

Inne osiągnięcia i aktywności badanych

Absolwent uczelni wychowania fizycznego to specjalista, od którego wymaga się obok wielostronnego wykształcenia oraz wszechstronnych walorów osobowościowych także określonych postaw i umiejętności. Rozpatrując efekty kształcenia zwrócono więc uwagę również na inne komplementarne do zdobytej wiedzy i umiejętności kompeten-

cje ułatwiające funkcjonowanie w zawodzie i społeczeństwie.

Rezultaty przeprowadzonych badań pokazały, że studenci angażowali się w trakcie studiów w różnego rodzaju działania głównie w sferze kultury fizycznej, ukierunkowując się najczęściej na zdobywanie instruktorskich uprawnień w ramach określonych dyscyplin sportowych (78%), przy czym większą aktywnością wykazali się tu absolwenci LO (83%) niż to odnotowano wśród absolwentów średnich szkół zawodowych (70%). Ponadto do mniej popularnych przejawów zaangażowania badanych w tym obszarze należy zaliczyć działalność w Klubie AZS-AWF, ale dotyczyło to zaledwie co siódmego z nich. Stosunkowo małym zainteresowaniem badanych cieszyła się sfera aktywności na polu naukowym. Uczestnictwo w pracach studenckich kół naukowych odnotowano bowiem zaledwie u co dwudziestego z badanych, zaś równoczesne studiowanie na drugim kierunku u co jedenastego. Z kolei dodatkowe kursy (głównie kurs wychowawców placówek wypoczynku dzieci i młodzieży) lub praktyki realizowane poza programem studiów dotyczyły co ósmego studenta badanych roczników (Ryc. 3).

Rycina 3. Formy aktywności podejmowane przez badanych w czasie studiów (%)

Jakość kształcenia w ocenie absolwentów

Wychodząc z założenia, że jednym z głównych zadań współczesnej szkoły wyższej jest przede wszystkim przygotowanie absolwenta do działalności zawodowej, przy ocenie efektów kształcenia odwołano się także do subiektywnych opinii byłych uczestników procesu kształcenia, którzy odpowiedzieli na badania ankietowe. Respondenci oceniali w skali 5-punktowej poziom wyniesionych ze studiów wiedzy i umiejętności.

W celu uporządkowania opinii badanych na temat posiadanych kompetencji, przeprowadzono analizę czynnikową (z rotacją Varimax), w wyniku której wyodrębnione zostały dwa niezależne czynniki. Pierwszy, odnoszący się do kompetencji związanych z profilem kształcenia, uwzględniał takie elementy jak: przygotowanie do działalności społeczno-organizacyjnej i do pracy wychowawczej oraz poziom nabytej wiedzy teoretycznej, zaś drugi doty-

czył niektórych umiejętności ogólnych. Do cech o najsilniejszych ładunkach w tym czynniku należały: przygotowanie w zakresie obsługi komputera, znajomość języków obcych oraz umiejętności umożliwiające podjęcie samodzielnej działalności gospodarczej (Tab. 2).

Tabela 2. Kompetencje absolwentów w świetle wyników analizy czynnikowej*

Oceniane kompetencje	Czynnik 1	Czynnik 2
Przygotowanie do pracy społeczno-organizacyjnej	0,784	0,247
Wiedza teoretyczna	0,765	-0,124
Przygotowanie do pracy wychowawczej	0,707	0,198
Zarządzanie zespołami ludzkimi	0,625	0,309
Przygotowanie do samokształcenia	0,559	0,232
Umiejętność obsługi komputera	0,304	0,689
Znajomość języków obcych	0,394	0,678
Przygotowanie do podjęcia działalności gospodarczej	0,283	0,666
Umiejętności praktyczne	0,248	-0,467
Wariancja wyjaśniona (%)	31,0	20,7

* - metoda Varimax; wytłuszczono najsilniejsze ładunki czynników

Istotne jest, że według samooceny badanych kompetencje kierunkowe uwzględnione w pierwszym czynniku oceniono dość wysoko (średnie arytmetyczne ocen wg skali 5-punktowej: 3,5-4,1), zaś bardzo nisko składowe czynnika drugiego. W tej grupie najlepiej oceniono (choć zaledwie na poziomie 3,3 pkt.) nabyte przygotowanie w zakresie obsługi komputera, zaś niedostatecznie umiejętności językowe i przygotowanie do podjęcia własnej działalności gospodarczej.

Uzupełnieniem informacji o zakresie opanowania wybranych dziedzin wiedzy i umiejętności były propozycje badanych w odpowiedzi na pytanie otwarte, w którym poproszono o wskazanie sposobów na poprawę jakości kształcenia w kontekście oczekiwań rynku pracy. Uwagi respondentów skierowane pod adresem uczelni najczęściej dotyczyły konieczności zwrócenia większej uwagi na praktyczne przygotowanie do zawodu, umożliwienia studentom zdobycia większej liczby tańszych (lub nieodpłatnych) specjalizacji trenerskich (po 14% wskazań), a także zorganizowania dodatkowych zajęć w zakresie lektoratów językowych (7%), prawa pracy i doradztwa zawodowego oraz przygotowania do podjęcia samodzielnej działalności gospodarczej (po 4%).

Absolwenci zatrudnieni w szkolnictwie podkreślali ponadto niedostateczne przygotowanie do realnej sytuacji pracy niektórych szkół, znacznie różniące się od stereotypów ukształtowanych w warunkach uczelnianych. Pojawiały się także opinie o potrzebie lepszego przygotowania do pracy wychowawczej, w tym głównie do pracy z tzw. „trudną” młodzieżą.

Syntetycznym wskaźnikiem określającym stosunek absolwentów do uczelni, a jednocześnie wskaźnikiem jakości usługi edukacyjnej [9] wydaje się być rozkład odpowie-

dzi na pytanie o stopień zadowolenia z wyboru kierunku kształcenia i deklaracje badanych dotyczące ewentualnego, ponownego wyboru tego typu studiów. Jak wynika z analizy wypowiedzi absolwentów, blisko 60% ankietowanych było bardzo zadowolonych, zaś co trzeci badany był raczej zadowolony z podjęcia studiów w WWFiS w Białej Podlaskiej. Ponadto zdecydowana większość badanych opowiedziała się za ponownym wyborem tego samego kierunku (90%), przy jednocześnie bardzo niskim odsetku opinii skrajnie negatywnych (nieco ponad 1% ankietowanych).

Dyskusja

Wnioskując o rezultatach oddziaływań edukacyjnych na podstawie formalnych wyników studiowania ustalono, że większość studentów uzyskała na kolejnych etapach kształcenia przeciętne wyniki w nauce. Przeprowadzone analizy pokazały jednocześnie, że o takich efektach decydowało w dużej mierze przygotowanie badanych do podjęcia studiów. Stosunkowo dobre przygotowanie sprawnościowe większości z nich „na wejściu” pozwoliło badanym wprawdzie na ukończenie studiów w programowo ustalonym terminie, ale niski poziom przygotowania teoretycznego, czego odzwierciedleniem były wyniki na świadectwach maturalnych, umożliwił osiągnięcie jedynie przeciętnych rezultatów studiowania.

Diagnozę wewnętrznych efektów kształcenia dopełniła ocena aktywności badanych, która jak się okazało była ukierunkowana głównie na zdobywanie dodatkowych uprawnień sportowych. Jednocześnie przy dość dużym zaabsorbowaniu tak jednostronnie ukierunkowaną aktywnością, badani wykazali stosunkowo małe zaangażowanie w działalność naukową, czy społeczno-organizacyjną, co sygnalizowano także we wcześniejszych badaniach prowadzonych w środowisku studentów uczelni wychowania fizycznego [10, 11]. Zjawisko stosunkowo małej aktywności studenckiej w tych sferach działalności ma jednak szerszy zasięg, wykraczający poza środowisko AWF, zaś jego przyczyn upatruje się w pragmatyzmie życiowym współczesnej młodzieży [12]. W sytuacji gdy studia i zdobywanie dodatkowych kompetencji zawodowych zajmują znaczną część budżetu studenckiego czasu, brakuje już zwykle miejsca i chęci na innego rodzaju aktywności. Tymczasem, w świetle teoretycznych rozważań nad kandydatem, studentem i absolwentem uczelni wychowania fizycznego, jako najbardziej pożądany rysowany jest model osobowości wszechstronnie aktywnej [6, 13]. Patrząc ponadto z perspektywy przyszłego zawodu absolwenta, przygotowanie do czynnego uczestnictwa w życiu społecznym, stanowi – obok wiedzy fachowej i umiejętności jej praktycznego zastosowania – ważną miarę jego jakości. Przyjmując zatem, że sprawne funkcjonowanie współczesnego społeczeństwa zależy od tego, czy edukacja wytworzy w nim właściwe i pożądane postawy aktywności, inicjatywy, przedsiębiorczości [14], niezbędne jest przeprowadzenie określonych korekt programowych w metodach i formach kształcenia.

Zgodnie z założeniami procesu bolońskiego, konieczna wydaje się tu zmiana paradygmatu kształcenia od tradycyjnego, nastawionego na nauczyciela i przekaz wiedzy do ukierunkowanego na studenta jako podmiotu aktywnie uczestniczącego w tym procesie [15]. System studiowania oparty w większym stopniu na samodzielnej pracy studenta wymaga jednak przygotowania odpowiednich warunków stymulujących aktywność studentów, a także sprzyjających uczeniu się, m.in. większej elastyczności i indywidualizacji kształcenia. Wiąże się to także z koniecznością zabezpieczenia odpowiedniego zaplecza materialnego uczelni, wydłużonego czasu pracy bibliotek, odpowiedniej liczby dobrze wyposażonych miejsc w czytelnich (z miejscami komputerowymi), a także większej dyspozycyjności ze strony nauczycieli akademickich (praca samodzielna ma być prowadzona pod opieką mistrza). Z kolei od studenta oczekuje się większego zaangażowania w realizację procesu kształcenia i większej odpowiedzialności za kształtowanie własnej kariery.

Rozpatrując efekty kształcenia z perspektywy „parametrów wyjścia”, a więc absolwenta i jego kompetencji, których potwierdzeniem jest dyplom wydany przez uczelnię, należy stwierdzić, że mimo zróżnicowanego środowisko i edukacyjnie poziomu badanych na „wejściu”, studia ukończyła dość jednorodna grupa absolwentów dobrze oceniających nabyte kompetencje intelektualno-sprawnościowe. Wydaje się więc, że uczelnia i realizowany tu proces kształcenia pełnią nie tylko funkcje edukacyjne, ale także kompensacyjne, stwarzając młodzieży podobne szanse na ukończenie studiów i zdobycie przygotowania umożliwiającego podjęcie pracy w wyuczonym zawodzie. Tezę taką weryfikują również pozytywne wypowiedzi zdecydowanej większości badanych zadowolonych z wyboru uczelni i kierunku kształcenia.

Przyjmując wynikowe podejście do procesu kształcenia, gdzie jakość tego procesu interpretuje się w kategoriach jakości absolwenta, należy jednak zwrócić także uwagę na wyrażane w samoocenie badanych niewystarczające przygotowanie w zakresie niektórych umiejętności ogólnych i zgłaszane zapotrzebowanie na lepsze przygotowanie praktyczne do zawodu. W trosce o skuteczność absolwenta uczelnia powinna więc dostarczyć studentowi nie tylko wiedzy, ale także nauczyć jak ją wykorzystywać w praktyce, jak kształtować i zdobywać kompetencje. Jednocześnie rozwijanie umiejętności praktycznych nie może odbywać się kosztem rzetelnej, pogłębionej wiedzy, stanowiącej przygotowanie bazowe, które następnie mogłoby być uzupełniane, doskonalone, dostosowywane do zmieniających się potrzeb rynku pracy [5, 16]. W sytuacji kiedy realizacja ról społeczno-zawodowych absolwentów naszych uczelni coraz częściej konkretyzuje się w różnych, także poza kulturą fizyczną, sferach działalności kształcenie ogólne zyskuje przewagę nad specjalistycznym. Kompetencje ogólne zwiększają bowiem szansę bycia elastycznym, zdolnym do adaptacji w nowych warunkach [17, 18].

Podsumowując, należy stwierdzić, że wyniki przeprowadzonych badań po raz kolejny zweryfikowały tezę o przydatności pedagogicznych metod selekcji na studia wychowania fizycznego, opartych na założeniu, że lepszy uczeń szkoły niższego szczebla będzie osiągał również lepsze rezultaty w szkole wyższego szczebla [13]. Jednocześnie odnotowany niski poziom wyników na świadectwach maturalnych studentów badanych roczników, potwierdza płynące z wcześniejszych badań ustalenia, że studia w AWF wybierają najczęściej dość słabi absolwenci szkół średnich [19], co tym samym przekłada się na efekty studiowania w tych uczelniach. W tej sytuacji zasadne wydają się propozycje podjęcia prób dostosowania procesu kształcenia do rzeczywistych możliwości studentów [20]. Jednocześnie w związku z rosnącymi oczekiwaniami pod adresem wyposażenia absolwenta uczelni wychowania fizycznego w liczne kompetencje niezbędne do skutecznej realizacji zadań szeroko rozumianej kultury fizycznej, otwarty pozostaje problem: Czy w ogóle jest możliwe w obecnej sytuacji niżu demograficznego i jednocześnie silnej konkurencji na rynku edukacyjnym, wyselekcjonowanie osób, które zgodnie z modelem kształcenia funkcjonującym w tych uczelniach, mogłyby sprostać tak wysokim oczekiwaniom społecznym?

Zastosowane metody badań nie pozwalają wprawdzie na wnioskowanie statystyczne w zakresie omawianej problematyki, pozwalają jednak na odnotowanie głównych tendencji i prawidłowości dotyczących efektów kształcenia na jednolitych studiach wychowania fizycznego.

Wnioski

1. Studia wychowania fizycznego podjęli absolwenci szkół średnich w większości dobrze przygotowani pod względem sprawności fizycznej, prezentujący jednocześnie dość niski poziom przygotowania teoretycznego.
2. Większość badanych uzyskiwało przeciętne wyniki w nauce.
3. W czasie studiów badani wykazywali duże zaangażowanie głównie w zdobywaniu dodatkowych kompetencji zawodowych, zaś małe w działalności naukowej, organizacyjnej i społecznej.
4. W świetle przeprowadzonych analiz, średnie arytmetyczne ocen studenckich były zdeterminowane głównie przez poziom wyników na świadectwach maturalnych oraz płeć badanych.
5. W ocenie absolwentów wychowania fizycznego mocne strony ich przygotowania zawodowego stanowiły wyniesiona z uczelni wiedza i umiejętności kierunkowe, zaś słabością okazały się nabyte kompetencje ogólne.

Podziękowania

Pracę wykonano w ramach projektu badawczego Wydziału Wychowania Fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie – BW.III/29 – finansowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Piśmiennictwo

1. Szuwarzyński, A. (2006). Metoda DEA pomiaru efektywności działalności dydaktycznej szkół wyższych. *Nauka i Szkolnictwo Wyższe* 28, 78-88.
2. Szczepański, S. (2007). *Efekty kształcenia na kierunku wychowanie fizyczne Politechniki Opolskiej w samoocenie studentów*. Opole: Politechnika Opolska.
3. Białecki, I. (2006). Pojęcie kompetencji a polityka wobec edukacji i rynku pracy. *Nauka i Szkolnictwo Wyższe* 2, 97-107.
4. Bochenek, A. & Cieśliński R. (2007). Kompetencje nauczycielskie w literaturze pedagogicznej. *Przegląd Naukowy Kultury Fizycznej Uniwersytetu Rzeszowskiego* 1, 55-61.
5. Orczykowska, A. (2006). Szkolnictwo wyższe a wymagania rynku pracy. *Nauka i Szkolnictwo Wyższe* 2, 49-62.
6. Żukowska, Z. (1997). Analiza przydatności zawodowej absolwentów uczelni wychowania fizycznego. W J. Kuźma & H. Kosętko (Red.), *Psychologiczno-pedagogiczne kształcenie nauczycieli* (str. 113-125). Kraków: Wyz. Szk. Pedag.
7. Zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie. Dz. U. C 111 z 6.5.2008, 4.
8. Konarzewski, K. (2000). *Jak uprawiać badania oświatowe. Metodologia praktyczna*. Warszawa: WSiP S.A.
9. Kochanowski, J. (2008). Komunikacyjny (polilogiczny) model zarządzania jakością w szkole wyższej. *Nauka i Szkolnictwo Wyższe* 1, 85-98.
10. Buchta, K. & Burzyński W.J. (2008). Instytucjonalne i środowiskowe uwarunkowania aktywności młodzieży studenckiej. W W. Muszyński (Red.), *„Czas ukoi nas?” Jakość życia i czas wolny we współczesnym społeczeństwie* (str. 215-224). Toruń: Wyd. Adam Marszałek.
11. Jarmuła-Kliś, T. (1996). *Studenci krakowskiej Akademii Wychowania Fizycznego w zmieniającej się rzeczywistości społecznej*. Kraków: Wydawnictwa Monograficzne AWF Kraków, 69.
12. Wasielewski, K. (2006). Społeczne zróżnicowanie uniwersytetu. Młodzież wiejska i wielkomiejska na UMK w Toruniu. *Studia Socjologiczne* 1, 119-154.
13. Grabowski, H. (1992). Kalejdoskop pedeutologiczny. *Kultura Fizyczna* 1-2, 12-15.
14. Denek, K. (2005). Wpisywanie się polskiego systemu oświaty w europejski obszar edukacji. *Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne* 11, 4-6.

15. Chełmecki, B. (2007). Kształcenie kadr na potrzeby kultury fizycznej z perspektywy Procesu Bolońskiego. W J. Nowocien (Red.), *Spoleczno-edukacyjne oblicza wspolczesnego sportu i olimpizmu. Wychowanie patriotyczne przez sport* (str. 180-185). Warszawa: AWF, PAOL, Fundacja Centrum Edukacji Olimpijskiej.
16. Bielski, J. (2001). Kształcenie nauczycieli w nowej rzeczywistości edukacyjnej. *Wych. Fiz. Sport* 2, 231-240.
17. Allen, J. & Der Velden R. (2007). *The flexible professional in the knowledge society. General results of the REFLEX project*. The Netherlands: Research Centre for Education and the Labor Market, Maastricht University, Maastricht.
18. Lamo, A., Messina J. & Wasmer E. (2006). Are Specific Skills an Obstacle for Labor Market Adjustment. Theory and Practice of an Application to EU Enlargement, European Central Bank, *Working Paper Series*, 585.
19. Biniakiewicz, B. (1994). *Kształcenie zawodów i praca magistrów rehabilitacji ruchowej*. Poznań: Monografie AWF Poznań, 314.
20. Szklarczyk, S., Gabrys T. & Szade D. (1995). Struktura przygotowania kandydatów na studia wychowania fizycznego w zakresie sprawności ogólnolekkoatletycznej. *Zeszyty Metodyczno-Naukowe AWF Katowice* 7, 59-63.

Otrzymano: 12.07.2010

Przyjęto: 12.10.2010